

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Dariny Ličkovej v právnej veci žalobcu: **P.** zastúpeného advokátom Mgr. R. proti žalovanému: **1/ M.** zastúpený advokátom JUDr. V. a žalovanému **2/ I.**, zastúpený advokátom Mgr. Ľ., o zaplatenie 3 300 000 Sk s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 13. novembra 2006, č.k. 22 Cb 10/2005-173 a proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 13. novembra 2006 č.k. 22 Cb 10/2005-169, takto

r o z h o d o l:

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline z 13. novembra 2006, č.k. 22 Cb 10/2005-173 sa **mení** tak, že žalovaný **1/ je povinný** zaplatiť žalobcovi 3 300 000 Sk istiny so 6 % úrokom od 31. decembra 2001 do zaplatenia, sumu 11 000 Sk ako odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy.

Žalovaný **1/ je povinný** zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu 526 120 Sk náhrady trov konania.

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 13. novembra 2006 č.k.22 Cb 10/2005-169 sa v napadnutej časti **mení** tak, že žiadnemu z účastníkov sa náhrada trov konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Žiline napadnutým rozsudkom z 13. novembra 2006 návrh voči žalovanému 1/ zamietol. Súčasne uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ na účet jeho právneho zástupcu 116 407 Sk náhrady trov konania.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, ich zástupcov a listinnými dôkazmi. Z výsluchu žalovaného 2/ a štatutárneho zástupcu žalovaného 1/ I. zistil, že tento písomne splnomocnil žalovaného 2/, ktorý v tom čase vykonával u žalovaného 1/ funkciu finančného riaditeľa, na podpísanie avalu predmetnej zmenky za právnickú osobu s obchodným menom M.. Zmenku teda podpisoval žalovaný 2/ ako splnomocnený zástupca žalovaného 1/.

Súd prvého stupňa v odôvodnení ďalej uvádza, že pre podpisovanie právnických osôb platí bez výnimky, že pokiaľ právnická osoba má byť zaviazaná v danom prípade avalom zo zmenky, musí byť uvedenie jej názvu (obchodné meno) žalovaného 2/ súčasťou podpisu. Teda samotný podpis právnickej osoby musí mať vždy dve zložky, a to uvedenie obchodného mena obchodnej spoločnosti a podpisy osôb oprávnených menom tejto obchodnej spoločnosti konať. V danom prípade platí, že samotné podpisy konajúcich bez označenia za koho konajú, musia byť považované za záväzok týchto osôb samotné. Vizualným porovnaním podpisov na zmenke je jednoznačne preukázané, že v časti, kde bola zmenka avalovaná sa nachádza jednak nečitateľný podpis, ktorý patrí žalovanému 2/ a pod ňou uvedené paličkovým písmom Ing. K.. V druhej časti prívesku sa nachádza pečiatka, ktorú používa žalovaný 1/ v obchodnom styku. Iné údaje sa na prívesku (kde k avalu došlo) zmenky nenachádzajú. Nie sú splnené kumulatívne obe súčasti podpisu právnickej osoby, lebo pri obchodnom mene M. sa nenachádza žiadny podpis osoby, ktorá za túto obchodnú spoločnosť koná. Z toho dôvodu nemohol krajský súd dospieť k záveru, že by bola preukázaná z predmetnej zmenky tzv. formálna platnosť podpisu žalovaného 1/.

Na zmenke sa nachádza podpis Ing. V., žalovaného 2/. Tento podpis vizualným pohľadom na prívesok zmenky nebol súčasťou odtlačky pečiatky obchodného mena žalovaného 1/. Vo vzťahu k žalovanému 2/ bola preukázaná formálna platnosť jeho podpisu, ale nebola preukázaná materiálna platnosť podpisu, teda nebolo preukázané, že podpis žalovaného 2/ osobu žalovaného 2/ aj skutočne z predmetnej zmenky zaväzuje.

Na druhej strane nebola preukázaná formálna platnosť podpisu žalovaného 1/. Z toho dôvodu neboli splnené formálne náležitosti pre vydanie zmenkového platobného rozkazu voči žalovanému 1/. V danom prípade keďže nebola splnená formálna stránka platnosti podpisu žalovaného 1/, nemohlo dôjsť ani k skúmaniu materiálnej stránky platnosti podpisu tohoto žalovaného tým, či skutočne aj podpis konkrétnej fyzickej osoby, ktorá konala a podpisovala za právnickú osobu (žalovaného 1/) skutočne túto právnickú osobu zaväzuje. Vzhľadom na uvedené súd dospel k záveru, že nie je možné zmenkový platobný rozkaz v tomto štádiu konania vydať voči žalovanému 1/ tak, ako sa žalobca domáhal v konaní.

Úspešnému žalovanému 1/ bola priznaná náhrada trov konania podľa § 142 ods. 1, § 149 ods. 1 a vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v sume 116 407 Sk.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie. Namietal, že právne posúdenie veci krajským súdom je v úplnom rozpore so skutkovými zisteniami deklarovými v odôvodnení rozsudku. Súd poprel svoje zistenia vykonané dokazovaním ako aj zhodným tvrdením účastníkov týkajúce sa skutkového stavu prejednávanej veci. Z dokazovania je preukázané a medzi účastníkmi nesporné, že zmenka bola avalovaná spoločnosťou žalovaného 1/, za ktorú konal a zmenku avaloval písomne splnomocnený splnomocnenec žalovaný 2/. Pôvodný remitent mal pri vystavení a prijatí zmenky preukázané, že Ing. V. na tento úkon je oprávnený konať písomným plnomocenstvom daným žalovaným 1/. Navyiac I. bol riadiacim manažérom žalovaného 1/, a preto mal aj podľa § 15 Občianskeho zákonníka bez ďalšieho právo podpisovať za spoločnosť. Ďalej namietal, že krajský súd bez akéhokoľvek odôvodnenia avalovanú časť zmenky označenú súdom ako prívesok rozdelil na dve časti, hoci s vizuálneho skúmania zmenky a z výsluchu žalovaných vyplýva, že sa jednalo o jeden aval a teda len jeden prívesok zmenky. Poukázal na existujúce judikáty, z ktorých jednoznačne vyplýva, že na zmenke boli splnené náležitosti pri avale. Bolo uvedené meno osoby splnomocnenca, jej vlastnoručný podpis, meno osoby splnomocniteľa, pričom pomer medzi splnomocnencom a splnomocniteľom v zmenke byť vyjadrený nemusí. Žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil, žalobe v celom rozsahu vyhovel a priznal mu náhradu trov celého konania.

Žalovaný 1/ vo vyjadrení k odvolaniu žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil a zaviazal žalobcu na náhradu trov odvolacieho konania. Poukázal na abstraktný a obežný charakter zmenky, kde musia byť dodržané formálne náležitosti, aby majitelia mali istotu, kto sú zmenkovo zaviazané osoby. Na súde prvého

stupňa bolo síce preukázané, že žalovaný 2/ pri podpisovaní zmenky predložil plnomocenstvo od žalovaného 1/ na avalovanie zmenky, ale pri podpisovaní na zmenke žalovaný 2/ nedodrжал predpísanú formu podpisu za právnickú osobu, lebo odtlačok pečiatky obchodného mena žalovaného 1/ bolo na privesku zmenky oddelene od podpisu žalovaného 2/, a teda nebolo súčasťou tohto podpisu. Preto súd žalovaného 1/ ako avalistu zmenkovo nezaviazal. Súčasne opätovne namietal premlčanie práv žalobcu zo zmenky ako to uviedol vo svojom písomnom vyjadrení 11. októbra 2006.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) prejednal odvolanie žalobcu podľa § 212 ods. 1 OSP a § 214 ods. 1 a ods. 2 písm. c/ OSP a dospel k záveru, že odvolaniu je potrebné vyhovieť.

V prejednávanej veci žalobca uplatnil proti žalovanému 1/ a proti žalovanému 2/ ako ručiteľom právo na zaplatenie peňažného plnenia v sume 3 300 000 Sk s prísl. z vlastnej zmenky vystavenej 24. novembra 1997 bez protestu výstavcom M. s lehotou splatnosti 31. december 2001 na rad M., organizačná zložka zahraničnej osoby, splatnej u domicilu M.. Žalobca zmenku nadobudol 26. novembra 2004 indosovaním zmenky nepretržitým radom.

Vo veci Krajský súd v Žiline vydal 30. marca 2005 zmenkový platobný rozkaz č.k. 22 Zm 53/04-26 len voči žalovanému 2/. Z dôvodu späťvzatia návrhu žalobcom voči žalovanému 2/, uznesením z 13. novembra 2006 č.k. 22 Cb 10/05-169, krajský súd zmenkový platobný rozkaz zrušil a zastavil konanie voči žalovanému 2/ podľa § 96 ods. 2 a ods. 3 OSP.

Krajský súd preto napadnutým rozhodnutím posudzoval dôvodnosť uplatneného nároku len voči žalovanému 1/.

Podľa obsahu spis súd prvého stupňa vykonal dostatočné dokazovanie, z ktorého vyvodil nesprávny právny záver.

Odvolací súd sa predovšetkým zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovaným 1/ vo svojom vyjadrení 11. októbra 2006 a v odvolaní, s ktorou námietkou vzhľadom na výrok napadnutého rozhodnutia sa súd prvého stupňa nezaoberal.

Žalovaný 2/ tvrdil, že dňom vyhlásenia konkurzu na majetok výstaviteľa zmenky t.j. dňom 28. júla 1999 podľa § 14 ods. 1 písm. g/ zákona o konkurze a vyrovnaní sa stali splatnými záväzky úpadcu, teda nastala aj splatnosť predmetnej zmenky i keď jej zročnosť bola 31. decembra 2001. Uplynutím troch rokov od vyhlásenia konkurzu, t.j. dňa 29. júla 2002 sa právo premlčalo voči výstaviteľovi ako aj voči zmenkovému ručiteľovi. Poukázal

na ustanovenie § 43 ods. 2 bod 2 zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb., (ďalej len ZZŠ), kedy majiteľ zmenky má právo vykonať postih ešte pred zročnosťou zmenky voči osobám zmenečne zaviazaným.

Podľa § 70 ods. 1 v spojení s § 77 ods. 1 ZZŠ zmenečné nároky proti prijímateľovi sa premlčujú v troch rokoch odo dňa zročnosti. Podľa názoru odvolacieho súdu nemôže modifikovať zročnosť zmenky zákon o konkurze a vyrovnaní, ak zákon zmenkový a šekový ako lex specialis určuje začiatok premlčacej lehoty od zročnosti zmenky.

Je nepochybné, že majiteľ zmenky má právo postihu voči osobám zmenečne zaviazaným ešte pred zročnosťou zmenky (§ 43 ods. 2 ZZŠ). Aj v prípadoch, ak by bol regres možný pred zročnosťou zmenky, premlčacia lehota sa začína dňom zročnosti, pretože sa nedá presne zistiť, kedy majiteľ dostal potrebné listiny. Preto lehota zročnosti je najbezpečnejšou lehotou pre počítanie premlčacej lehoty (viď Zmenkové právo, komentár autorov Karol Kizlin a Ján Spišiak).

V zmenke je uvedená zročnosť 31. decembra 2001. Ak žaloba bola uplatnená 20. decembra 2004, tak nepochybne v rámci premlčacej lehoty. Teda námietke premlčania vznesenej žalovaným 1/ nie je možné vyhovieť.

Podľa § 31 ods. 1 ZZŠ ručiteľské vyhlásenie (aval) sa píše na zmenku alebo na prívesok.

Ručiteľské vyhlásenie stačí napísať na rovnopis, prívesok a na odpis. Stačí, ak sa ručiteľské vyhlásenie napíše strojom, vytlačí pečiatkou a pod. ale podpis ručiteľa musí vyhovovať náležitosti písomného aktu. Prívesok v zmysle § 31 ods. 1 ZZŠ je osobitná listina zmenky, tzv. mimozmenková forma zmenky. Je súčasťou zadnej strany zmenky, preto zápisy na ňom majú rovnaký význam ako zápisy na zadnej strane zmenky. Je to ďalší list zmenky, pevne spojený s prvopisom, rovnopisom alebo opisom zmenky, na ktorý sa uvádzajú ďalšie zápisy a stáva sa so zmenkou zmenkovou listinou. Prívesok býva označovaný ako allonge.

V konaní na súde prvého stupňa bolo nepochybné zistené, že na líci zmenky, z ktorej žalobca uplatnil svoje právo, a to na jej ľavej strane, odvrchu nadol, je označená ako per aval ručiteľská doložka, teda vyhlásenie, ktoré vyjadruje vôľu podpísanej osoby prevziať ručiteľský záväzok. Ďalej sa nachádza holý podpis žalovaného 2/, pod ním strojom vypísané meno a priezvisko s akademickým titulom a pod ním odtlačok pečiatky žalovaného 1/.

Výpoveďou I., CSc. štatutárneho orgánu žalovaného 1/ v čase vydania ručiteľského vyhlásenia bolo v konaní pred súdom prvého stupňa preukázané, že žalovaného 2/ ako vedúceho zamestnanca žalovaného 1/ splnomocnil k avalu zmenky vystavenej spoločnosťou M. na hodnotu 3 300 000 Sk. Podľa ich vyjadrenia splnomocnenie bolo predložené remitentovi spolu pri podpisovaní avalu.

Predložením uvedeného splnomocnenia (č.l. 35) došlo k odstráneniu pochybnosti o tom, že jediným ručiteľom bola právnická osoba, ktorej odtlačok pečiatky sa nachádzal priamo pod podpisom osoby splnomocnenej k podpísaniu ručiteľského vyhlásenia za túto právnickú osobu.

Takto vystavené ručiteľstvo zmenky nemá formálne nedostatky.

V danom prípade ručiteľské vyhlásenie na prevzatie ručiteľského záväzku za vystaviteľa (§ 31 ods. 4 ZZŠ) teda prevzal žalovaný 1/. Majiteľ zmenky žalobou mohol žiadať plnenie od žalovaného 1/. Súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil ručiteľské vyhlásenie na líci zmenky, a preto nerozhodol vecne správne, keď žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie podľa § 220 OSP zmenil tak, že žalobca dôvodne a včas uplatnil právo majiteľa zmenky na plnenie voči žalovanému 1/ ako zmenečnému ručiteľovi potom, ako vystaviteľ zmenky v lehote zročnosti svoju povinnosť nesplnil.

Žalobca mal v konaní voči žalovanému 1/ plný úspech, a preto odvolací súd mu priznal náhradu trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 OSP).

Žalobcovi vznikli trovy konania zaplatením súdneho poplatku za podanie žaloby v sume 165 550 Sk a za podanie odvolania v sume 198 000 Sk, spolu 363 550 Sk.

Žalobcovi vznikli trovy konania za právne zastupovanie advokátom. Advokátovi patrí odmena za poskytnutie právnej pomoci za úkony, ktoré boli účelne vynaložené na uplatnenie a bránenie práva v zmysle § 142 ods. 1 OSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto žalobcovi priznal náhradu za sedem úkonov právnej pomoci, a to prevzatie a príprava zastúpenia (1.12.2004), písomné podanie-žaloba (17.12.2004), vyjadrenie k námietkam žalovaného 2/ (19.5.2005), účasť na pojednávaniach Krajského súdu v Žiline v dňoch 23.10.2006 a 13.11.2006, podanie odvolania proti rozsudku (13.11.2006) a účasť na pojednávaní odvolacieho súdu 6.3.2008. Odvolací súd nepriznal ďalších desať úkonov

právnej pomoci, ktoré právny zástupca žalobcu vyčíslil podaním zo 7. marca 2008. Tieto úkony neboli vynaložené účelne, pretože dvoma písomnými podaniami splnil výzvy súdu na odstránenie väd žaloby, za štyri úkony pokladal nahliadnutie do spisu a za tri úkony pokladal písomné žiadosti súdu, aby nariadil vo veci pojednávanie. Jeden úkon právnej pomoci predstavoval podanie odvolania proti uzneseniu v časti do trov konania (13.11.2006). Nie je prípustné, aby náhradu týchto úkonov znášal žalovaný 1/, keď uznesenie sa týkalo žalovaného 2/.

Za prvé dva úkony právnej pomoci vykonané do 1. januára 2005 patrí advokátovi odmena vo výške po 19 250 Sk za úkon a paušálna náhrada hotových výdavkov po 136 Sk (§ 13 ods. 1, § 16 ods. 1 písm. a/,c/, § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z.z., o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Spolu 38 772 Sk. Za ďalších päť úkonov, ktoré boli advokátom vykonané od 1. januára 2005 patrí mu odmena vo výške po 19 250 Sk. Ďalej mu patrí paušálna náhrada za vyjadrenie k námietkam v sume 150 Sk, za tri úkony po 164 Sk a za úkon, účasť na pojednávaní odvolacieho súdu 190 Sk. Spolu 97 082 Sk (§ 10 ods. 1, § 14 ods. 1 písm. c/ a d/, § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).

Advokát od 1. februára 2005 je platiteľom dane z pridanej hodnoty. Tarifná odmena určená podľa § 9 až 14 sa zvyšuje o 19 % daň z pridanej hodnoty (§ 18 ods. 4 vyhl. č. 655/2004). Za šesť úkonov tarifná odmena predstavuje istinu 96 250 Sk a z nej 19 % daň činí 18 287 Sk.

Advokátovi patrí náhrada účasti na pojednávanie odvolacieho súdu na ceste Žilina – Bratislava a späť, a to za použitie osobného motorového vozidla vo výške 4657 Sk (2x206 kmx9,50 Sk=3914 Sk+19% DPH) a náhrada za stratu času 3772 Sk (2x päť polhodín po 317 Sk = 3170+19% DPH) podľa § 15 a § 17 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. Spolu 8429 Sk.

Spolu náhrada trov za právne zastupovanie činí 162 570 Sk (38 772+97 082+18 287 +8429). Celkom náhrada trov je 526 120 Sk (162 570+363 550).

Krajský súd v Žiline napadnutým uznesením z 13. novembra 2006 zrušil zmenkový platobný rozkaz vydaný 30. marca 2005 č.k. 22 Zm 53/2004-26 voči žalovanému 2/ a konanie zastavil. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 2/ na účet jeho právneho zástupcu 306 090 Sk náhradu trov konania.

Rozhodol tak s odôvodnením, že žalobca v priebehu konania na pojednávaní 13. novembra 2006 vzal voči žalovanému 2/ návrh späť, a preto konanie podľa § 96 ods. 2 a ods. 3 OSP zastavil a súčasne zrušil voči tomuto žalovanému vydaný zmenkový platobný rozkaz.

O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 146 ods. 2 vety prvej OSP. Žalobca pri späťvzati žaloby nepreukázal splnenie povinnosti vyplývajúcej z podanej žaloby žalovaným 2/, a preto nesie procesné zavinenie na zastavení konania s postihom nahradiť žalovanému 2/ účelne vynaložené trovy.

Proti tomuto uzneseniu v časti výroku o náhrade trov konania podal žalobca odvolanie. Uviedol, že ako oprávnenému z vlastnej zmenky nebolo jasné, kto je jednoznačne zmenkovým ručiteľom, pretože v zmenke nie je vyjadrená konkretizácia pomeru zastúpenia medzi žalovaným 2/ a žalovaným 1/ t.j. či žalovaný 2/ na úkon avalistu mal potrebné splnomocnenie žalovaného 1/ a či mal úmysel pri podpise konať za zastúpeného. Aby nedošlo k premlčaniu nároku, ak by voči jednému z nich nebol úspešný, nemal inú možnosť len podať návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu voči obchodnej spoločnosti M. ako žalovanému 1/ tak aj voči Ing. V. ako žalovanému 2/. Z dôvodu konania žalovaného 2/ sa dostal do objektívnej právnej neistoty, čím vyvolal potrebu podať návrh na začatie konania aj voči nemu. Žiadal, aby odvolací súd zmenil v tejto napadnutej časti uznesenie krajského súdu a žalovanému 2/ náhradu trov konania nepriznal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) prejednal odvolanie žalobcu proti napadnutému uzneseniu podľa § 214 ods. 2 písm. c/ OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Z prejednávania odvolania vo veci zmenkovej istiny z titulu zmenečného ručiteľstva odvolací súd zistil, že až v priebehu konania na súde prvého stupňa bolo žalobcovi ako majiteľovi zmenky zjavné, kto ako zmenečný ručiteľ môže byť zaviazaný na plnenie zo zmenky, a teda, že žalovaný 2/ ako fyzická osoba bola splnomocnená na podpísanie vlastnej zmenky za zmenečného ručiteľa, obchodnú spoločnosť žalovaného 1/. Až predložením písomného splnomocnenia žalovaným 2/ v námietkach proti vydanému zmenkovému platobnému rozkazu a vyhlásením žalovaného 1/ o tom, že žalovaného 2/ na tento úkon splnomocnil sa odstránila pochybnosť o pasívnej legitímácii žalovaného 2/ v konaní.

Nemožno preto súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, že žalobca zaviniť, že konanie sa voči žalovanému 2/ muselo zastaviť. Je síce pravdou, že žalobca vzal voči žalovanému návrh na začatie konania späť, ale toto späťvzatie bolo vykonané až po objasnení ručiteľského vzťahu medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, teda písomných údajov na líci zmenky.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie v napadnutej časti vo výroku o trovách konania zmenil tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal (§ 146 ods. 1 písm. c/ OSP).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave, 6. marca 2008

JUDr. Anna Marková, v. r.
predsedníčka senátu